

7-Krajowski 30. GRU. 2015
Znak ... 12/15 ... Zał.
Opinia

Olsztyn, 29 grudnia 2015 r.

Wójt Gminy Grodziczno

WOOŚ.410.185.2015.MT

Na podstawie art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 ze zm.) - po rozpatrzeniu wniosku z 11 grudnia 2015 r., znak: GK.6220.14.2015 (data wpływu do RDOŚ w Olsztynie 14.12.2015 r.), przedłożonym przez Wójta Gminy Grodziczno - Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie, po przeanalizowaniu projektu dokumentu:

Projekt „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Grodziczno”

opracowany we wrześniu 2015 r. wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko, wykonaną w grudniu 2015 r. przez zespół autorów Fundacja na Rzecz Rozwoju Polski Północno-Wschodniej IDEA, 10-254 Olsztyn, stosownie do wcześniejszego uzgodnienia jej zakresu (pismo z dnia 03.12.2015 r., znak: WOOŚ.411.151.2015.MT) - przedkłada następującą opinię:

Gmina przystąpiła do opracowania powyższego dokumentu i tym samym zobowiązała się do opracowania planu działań na rzecz redukcji emisji CO₂. Plan PGN może być współfinansowany przez *Unię Europejską np. w ramach Priorytetu IX Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna; Działanie 9.3. Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej* (lub też w ramach innych programów i projektów komplementarnych).

Powyższy plan, dotyczy realizacji działań w obszarze zrównoważonej gospodarki energetycznej. Plan działań jest dokumentem, pozwalającym na realizację zobowiązania wynikającego z konieczności osiągnięcia przez samorząd lokalny redukcji emisji CO₂, tym samym umożliwi zrealizowanie celu w zakresie zmniejszenia do 2020 roku emisji CO₂ o 20% (w stosunku do roku 1990), dotyczącego efektywności energetycznej i wykorzystywania lokalnych odnawialnych źródeł energii, poprzez wdrożenie pakietu 3x20:

- do 2020 r. ograniczenie emisji gazów cieplarnianych o 20% w stosunku do poziomu z 1990 r.,
- zwiększenie do 20% udziału energii ze źródeł odnawialnych w ogólnym zużyciu energii, dla Polski ustalono wzrost z 7 do 15%,
- dążenie do zwiększenia efektywności wykorzystania energii o 20%.

Wyniki oceny jakości powietrza, przeprowadzane przez Inspekcję Ochrony Środowiska, wskazują, że obecnie na stan jakości powietrza wpływa w pierwszej kolejności zjawisko tzw. niskiej emisji pochodzącej z sektora bytowo-komunalnego oraz transportu. Indywidualne ogrzewanie budynków jest odpowiedzialne za blisko 88% emisji pyłu PM10, transport to ponad 6%, a przemysł - niecałe 2% (inne źródła to m.in. napływ transgraniczny czy wtórny ruch pojazdów).

Pojęciem *niska emisja* określa się zanieczyszczenia powstające ze źródeł na wysokości poniżej 40 m (są to przede wszystkim zanieczyszczenia związane z działalnością i bytowaniem człowieka, emitowane przez indywidualne, zazwyczaj o niskiej sprawności urządzenia grzewcze, piece domowe, niewielkie kotłownie, a także transport komunikacyjny). Wprowadzane do powietrza na tej wysokości szkodliwe pyły kumulują się wokół źródła powstawania, stwarzając zagrożenie dla jakości powietrza, a tym samym życia i zdrowia ludzi.

Niska emisja to całość emitowanych do powietrza substancji z niewysokich źródeł emisji. Z kolei „gospodarka niskoemisyjna” (ang. low emission economy) oznacza gospodarkę charakteryzującą się przede wszystkim oddzieleniem wzrostu emisji gazów cieplarnianych od wzrostu gospodarczego, głównie poprzez ograniczenie wykorzystania paliw kopalnych. **Gospodarka niskoemisyjna opiera się przede wszystkim na efektywności energetycznej, wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii i zastosowaniu technologii ograniczających emisję.**

PGN to dokument strategiczny, którego celem jest określenie wizji rozwoju gminy (lub kilku gmin) w kierunku gospodarki niskoemisyjnej. Jego kluczowym elementem jest wyznaczenie celów strategicznych i szczegółowych, realizujących określoną wizję gminy. Powinny one być: **konkretnie określone, mierzalne, ambitne, realne i określone w czasie.** Głównym celem PGN jest ograniczenie emisji i musi być on jasno i mierzalnie zdefiniowany (w postaci względnej lub bezwzględnej). Analizowany projekt Planu wypełnia powyższe kryterium; opracowano go w sposób szczegółowy. Optymalne wytyczne do opracowania dokumentu zostały zawarte w dokumencie „Szczegółowe zalecenia dotyczące struktury planu gospodarki niskoemisyjnej”, które wynikają z Załącznika nr 9 do Regulaminu Konkursu nr 2/POiŚ/ 9.3/2013, opracowanego przez

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska. Dokument powinien być **skoordynowany z Załącznikiem nr 9 do Regulaminu Konkursu nr 2/POIiŚ/9.3/2013-Szczegółowe zalecenia dotyczące struktury planu gospodarki niskoemisyjnej** (w przypadku, jeśli gmina będzie jego uczestnikiem). Sposób jego opracowania określono też w poradniku „Jak opracować plan działań na rzecz zrównoważonej energii (SEAP) - dostępny na stronie: www.nfosigw.gov.pl.

Konstrukcja przedłożonego dokumentu wraz z załącznikami graficznymi, stanowi całość tematyczną, przedstawiając wszystkie uwarunkowania strategiczne, służące realizacji działań zmierzających do redukcji emisji w określonym przedziale czasowym. Szeroko omówiono przyjęte założenia metodologiczne, uzyskane wyniki inwentaryzacji oraz możliwości finansowania.

W przedłożonym dokumencie wyodrębniono dziewięć (9) zasadniczych rozdziałów tematycznych, podzielonych na poszczególne podrozdziały:

- **wstęp**, podstawa formalno-prawna, cel opracowania;
- **uwarunkowania strategiczne**, wynikające z założeń dokumentów poszczególnych szczebli terytorialnych (szczebel międzynarodowy, krajowy, lokalny);
- ogólna charakterystyka obszaru objętego planem i uwarunkowania związane z jakością powietrza atmosferycznego; obecny stan powietrza na terenie gminy; (**diagnoza** i identyfikacja stanu istniejącego w strefie środowiskowej, społeczno-gospodarczej, infrastruktury);
- obecny stan jakości powietrza na terenie gminy;
- charakterystyką nośników energetycznych na terenie gminy i głównych odbiorców energii oraz omówienie systemów: ciepłowniczego, gazowniczego, energetycznego, transportu, odnawialnych źródeł energii, mikroinstalacje, zastosowanie kogeneracji, oświetlenia placów i ulic innych źródeł emisji zanieczyszczeń, w tym przemysłowych);
- **identyfikacja problemów**; wyniki bazowej inwentaryzacji emisji; (Bazowa Inwentaryzacja Emisji BEI **metodologia**, opis przyjętych założeń, źródła emisji, wyznaczenie emisji, **wyniki obliczeń**, podsumowanie);
- plan działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji (planowane działania i środki do realizacji celów planu, długoterminowa strategia, cele i zobowiązania, krótko/średnioterminowe działania/zadania;
- prognoza redukcji zużycia energii i emisji do 2020 roku, lista projektów;
- źródła finansowania; harmonogram działań;
- zarządzanie planem; monitoring i ewaluacja, wskaźniki, procedura weryfikacji wdrażania planu, efekt ekologiczny i ekonomiczny, główne funkcje administracji samorządowej.

Integralnymi częściami opracowanego dokumentu są rysunki i wykresy (9) oraz tabele (30 tabel), ilustrujące zagadnienia tekstowe (w celu zobrazowania wybranych zagadnień, przedstawiono je w sposób graficzny oraz uzupełniono stosownymi tabelami, wykresami i rysunkami).

Celami operacyjnymi niniejszego Planu są:

- wdrożenie wizji gminy Grodziczno jako obszaru zarządzanego w sposób zrównoważony energetycznie i ekologicznie, stanowiącego przykład dla gmin regionu;_zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego odbiorców zlokalizowanych na terenie gminy Grodziczno;
- ograniczenie emisji CO₂;
- zwiększenie wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych;
- zwiększenie efektywności wykorzystania / wytwarzania / dostarczania energii;
- rozwój systemów zaopatrzenia w energię zmniejszających występowanie niskiej emisji zanieczyszczeń (w tym emisji pyłów);
- poprawa ładu przestrzennego, rozwój zrównoważonej przestrzeni publicznej;
- realizacja idei wzorcowej roli sektora publicznego w zakresie oszczędnego gospodarowania energią;
- zwiększenie świadomości mieszkańców dotyczącej ich wpływu na lokalną gospodarkę eko - energetyczną oraz jakość powietrza;
- promocja i realizacja wizji zrównoważonego transportu – z uwzględnieniem transportu publicznego, indywidualnego i rowerowego;
- promocja efektywnego energetycznie oświetlenia;
- promocja selektywnej zbiórki odpadami.

Opracowanie „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Grodziczno” wyznacza cele szczegółowe w zakresie poprawy jakości powietrza na terenie gminy, poprzez realizację następujących działań:

1. Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej – termomodernizacja oraz wymiana źródeł ciepła,
2. System monitoringu zużycia energii i wody w obiektach użyteczności publicznej,
3. Optymalizacja i modernizacja oświetlenia z zastosowaniem inteligentnego sterowania,
4. Wdrażanie instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii na budynkach użyteczności publicznej,

5. Promocja i wdrażanie energooszczędnych rozwiązań w budownictwie,
6. Ograniczenie emisji CO₂ w sektorze transportu poprzez rozwój infrastruktury rowerowej oraz promocję efektywnych energetycznie sposobów prowadzenia pojazdów – ECODRIVING,
7. Promowanie selektywnej gospodarki odpadami oraz racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej,
8. Wsparcie działań proefektywnościowych związanych z ograniczeniem niskiej emisji,
9. Kampania informacyjno-edukacyjna w zakresie niskiej emisji i efektywności energetycznej.

Analizując strukturę oraz merytoryczną zawartość poszczególnych rozdziałów i podrozdziałów, można uznać, że przedłożony do zaopiniowania dokument spełnia zasadnicze kryteria formalne, wymagane przepisami prawa w tym zakresie, tj.:

- struktura dokumentu nawiązuje do struktury dokumentów o podobnym charakterze, tj. służącym realizacji polityki niskoemisyjnej,
- szczegółowość dokumentu jest adekwatna do dokumentów opracowywanych na danym szczeblu administracyjnym, tj. uwzględnia lokalne uwarunkowania gminy,
- zawiera **diagnozę** stanu istniejącego,
- przedstawia **cele główne/strategiczne** oraz **cele szczegółowe**, stanowiące podstawę do definiowania poszczególnych obszarów **interwencji** wraz z ich opisem,
- przedstawia propozycje działań, prezentuje założenia i uwarunkowania realizacji Planu (środki, narzędzia i instrumenty realizacji, mechanizmy prawne i ekonomiczne), tj. finansowanie przedsięwzięć, wskaźniki ekonomiczne, **efekt ekologiczny**, określa zasady i system **monitoringu**.

Monitoring postępów wdrażania planu, zazwyczaj dokonywany przez np. *zespół zadaniowy/koordynatora* powołany przez **Wójta** Gminy/Burmistrza, w celu nadzorowania działań, sporządzania okresowych raportów, współpracy ze społeczeństwem oraz instytucjami i podmiotami zewnętrznymi. Rolą Zespołu ds. wdrażania Planu Gospodarki Niskoemisyjnej powinno być przede wszystkim: gromadzenie niezbędnych danych o realizowanych zadaniach, raportowanie stopnia realizacji celów przewidzianych w Planie, prowadzenie działań informacyjnych w zakresie gospodarki niskoemisyjnej, komunikacja z interesariuszami.

Przeprowadzenie procesów monitoringu i ewaluacji wiąże się ze znacznym zaangażowaniem zasobów ludzkich i środków finansowych. Jest to jednak najskuteczniejsza metoda oceniania efektywności działań określonych w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy. Monitoring działań oraz ocena efektów powinna być prowadzona przez np. *koordynatora* ds. Planu gospodarki niskoemisyjnej w oparciu o wykaz działań i mierników zapisanych w planie oraz o bazę danych sporządzoną przy wykonywaniu inwentaryzacji emisji.

Na system monitoringu Planu składają się następujące działania:

- systematyczne zbieranie danych liczbowych oraz informacji dotyczących realizacji poszczególnych zadań Planu, zgodnie z charakterem zadania (np. ilość i rodzaj budynków poddanych termomodernizacji oraz powierzchnia użytkowa, ilość i rodzaj wymienionych lamp itp.),
- uporządkowanie, przetworzenie i analiza danych, przygotowanie **raportów** z realizacji zadań, raportów strategicznych, ujętych w Planie – ocena realizacji,
- analiza porównawcza osiągniętych wyników z założeniami Planu,
- określenie stopnia wykonania zapisów przyjętego Planu oraz identyfikacja ewentualnych rozbieżności, analiza przyczyn odchyłeń oraz określenie działań korygujących polegających na modyfikacji dotychczasowych oraz ewentualne wprowadzenie nowych instrumentów wsparcia,
- przeprowadzenie zaplanowanych działań korygujących (w razie konieczności aktualizacja Planu).

Efektywność działań określonych będzie monitorowana poprzez odpowiednio dobrane wskaźniki (np. według procedury zaproponowanej w rozdziale X, tabela nr 29 niniejszego dokumentu).

W realizację zadań powinny zostać zaangażowane liczne podmioty (jako tzw. interesariusze Planu Gospodarki Niskoemisyjnej), a w szczególności: mieszkańcy, przedsiębiorstwa funkcjonujące na jej terenie, rolnicy, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, instytucje oświatowe, kulturalne, zdrowotne oraz inne. Dokument podlega konsultacjom społecznym, które przeprowadzane są w celu wyrażenia przez mieszkańców opinii w zakresie tworzonego dokumentu, pozyskania informacji niezbędnych do zdiagnozowania stanu istniejącego, maksymalizacji efektywności i trafności procesów decyzyjnych.

W dokumencie przedstawiono również miejsce planu gospodarki niskoemisyjnej w hierarchii innych dokumentów, w tym lokalnych. W tym miejscu zasadne jest wskazanie, iż spójność dokumentów dotyczy zarówno poziomu lokalnego, jak też poziomu międzynarodowego, a także (w zakresie głównych założeń i celów) dokumentów będących jeszcze w fazie projektów (np. projekt **Polityki Energetycznej Polski do 2050 roku**, która po przyjęciu będzie stanowiła kluczowy długofalowy dokument strategiczny w tej dziedzinie). Dokument wskazuje na **przestarzałą infrastrukturę i wysokie koszty wytwarzania energii** - blisko 59 % urządzeń wytwarzających energię elektryczną w kraju ma ponad 30 lat, zaś około 16 % - ponad 20 lat. Na tym tle perspektywa konieczności wycofania z eksploatacji przestarzałych mocy wytwórczych oraz niepewność co do faktycznego uruchomienia nowych projektów stanowią jedno z głównych wyzwań dla stabilności pracy

systemu i możliwości zaspokojenia przyszłego zapotrzebowania na energię. Niepokojące są również znaczące straty sieciowe energii, które szacuje się obecnie na około 6,9 %. Przejście w kierunku gospodarki niskoemisyjnej wymagać będzie poniesienia wysokich kosztów dostosowawczych. W tej sytuacji zasadniczym wyzwaniem na przyszłość jest konieczność odpowiedniego dostosowania mocy wytwórczych do rosnącego zapotrzebowania na energię oraz wymiany starych i wyeksploatowanych jednostek, **przy jednoczesnym spełnieniu wymogów środowiskowych**. W PEP 2050 zwraca się uwagę, że „w najbliższych latach zmieni się również struktura paliw wykorzystywanych w ciepłownictwie systemowym w kierunku większego wykorzystania energii pochodzącej (...) ze źródeł OZE, jednak zakłada się, że węgiel kamienny do 2030 r. pozostanie dominującym paliwem w ciepłownictwie.

W zakresie inwentaryzacji:

Podstawowe informacje zawarto w **rozdziale V, VI, VII**, które poświęcono **problemom, metodologii i wynikom inwentaryzacji**, podając jej zakres i granice, źródła danych, wskaźniki emisji, wyniki. Bardzo istotne znaczenie dla określenia i wyznaczenia prawidłowych, a przede wszystkim **skutecznych działań** na rzecz redukcji emisji, posiada prawidłowo wykonana w oparciu o właściwą metodologię **inwentaryzacja**, opracowana w zakresie: emisji CO₂ w ujęciu globalnym, w wybranych obszarach gminy (obejmująca zużycie energii i emisje w budynkach mieszkalnych, obiektach komunalnych, użytkowo-usługowych, z oświetlenia publicznego, z transportu, z przemysłu). W inwentaryzacji odniesiono się również do wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Wyniki omówiono i zobrazowano graficznie w postaci **bilansu emisji** z obszaru gminy, poprzez wskazanie zużycia i emisji w poszczególnych sektorach. Wyniki te posłużyły następnie do wyznaczenia celu redukcyjnego i opracowania odpowiedniego planu działań. **Zalecany rok bazowy dla inwentaryzacji to rok 1990**. Jeżeli lokalne władze nie dysponują danymi pozwalającymi na sporządzenie inwentaryzacji dla tego roku, należy wybrać rok najbardziej do niego zbliżony, dla którego można zebrać wiarygodne dane. W celu sporządzenia inwentaryzacji wykorzystano wytyczne Porozumienia Burmistrzów „How to develop a Sustainable Energy Action Plan (SEAP)”. Dla określenia wielkości emisji przyjęto wskaźniki, zgodne z rzeczywistymi wskaźnikami dla obszaru gminy. Wskaźniki te bazują na zawartości węgla w poszczególnych paliwach a najważniejszym gazem cieplarnianym jest CO₂ (wskaźniki zostały przyjęte z KOBIZE). Do obliczeń przyjęto przedstawione w SEAP standardowe wskaźniki emisji (źródło: IPCC, 2006) dla najczęściej stosowanych typów paliw. Bazową inwentaryzację emisji (BEI) wykonano dla 2014 roku; **jako rok bazowy, w stosunku, do którego gmina będzie ograniczać emisje CO₂, przyjęto rok 2014** w zakresie:

- zużycia energii elektrycznej,
- zużycia paliw kopalnych (węgiel kamienny, gaz ziemny i olej opałowy),
- wytworzonych odpadów,
- gospodarki wodno-ściekowej.

Inwentaryzację przeprowadzono w podziale na dwie grupy:

- 1) pierwsza grupa związana jest z aktywnością samorządu lokalnego,
- 2) druga grupa związana jest aktywnością społeczeństwa.

Całkowita emisja pochodząca z poszczególnych nośników energii na terenie gminy Grodziczno w roku bazowym (2014) wyniosła 17 888,10 Mg CO₂/rok.

Całkowita emisja CO_{2e} z działalności samorządowej wyniosła 1591,36 Mg CO₂/rok.

Emisja w obszarze „Samorząd” stanowi jedynie 8,9% całkowitej emisji z gminy.

Prognozę wypełnienia zakładanego celu sporządzono w oparciu o oczekiwane efekty, wynikające z przyjętych w PGN działań na rzecz gospodarki niskoemisyjnej w rozbiciu na dwa obszary tj.: samorząd (wariant 0) i społeczeństwo (wariant 1).

samorząd (wariant 0) - szacowany efekt redukcji CO₂ - **393,66 Mg CO₂/rok**

społeczeństwo (wariant 1) - szacowany efekt redukcji CO₂ - **102 925 Mg CO₂/rok**

W PGN omówiono też stan obecny na terenie gminy w zakresie niskiej emisji oraz w wyniku diagnozy stanu dokonano identyfikacji **obszarów problemowych** i wyłoniono obszary wymagające interwencji.

Zidentyfikowane obszary problemowe mają charakter sektorowy i obejmują następujące elementy:

- na terenie gminy brak jest centralnego systemu ogrzewania, liczba budynków podłączonych do lokalnych kotłowni jest niewielka; większość domostw ogrzewana jest z wykorzystaniem węgla i miału węglowego; budynki mieszkalne zaopatrują się w ciepło za pomocą indywidualnych kotłowni, stan techniczny budynków na terenie gminy nie jest dobry, duża energochłonność budynków, racjonalność i sposób wykorzystania energii w budynkach, przeważają niskosprawne, indywidualne i lokalne źródła ciepła - wymagana stopniowa wymiana lub modernizacja na urządzenia niskoemisyjne, bardziej zaawansowane technologicznie i ekologiczne;
- gmina jest niezgazyfikowana,
- pomimo dobrych warunków do uprawy roślin energetycznych na terenie gminy niewielka ilość budynków wykorzystuje biomasę z upraw celowych jako surowiec energetyczny,

- na terenie gminy wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii stanowi wciąż niewielki udział w ogólnym zapotrzebowaniu energetycznym; rozpowszechnienie technologii OZE wśród przedsiębiorców i mieszkańców jest niskie; znikome wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, brak programu wykorzystania odnawialnych źródeł energii, stan świadomości mieszkańców oraz ich sytuacja ekonomiczna, niedostateczna wiedza na temat negatywnych skutków spalania niskiej jakości opału oraz odpadów w paleniskach indywidualnych;
- na terenie gminy występuje duża liczba pojazdów osobowych;
- Gmina Grodziczno ukierunkowana jest na pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych - na jej terenie zlokalizowano pierwszą w województwie warmińsko-mazurskim biogazownię rolniczą w Boleszynie; początkowa moc biogazowni wynosiła 1 MW, natomiast obecnie została ona rozbudowana do mocy 2 MW;
- na terenie gminy działają 2 elektrownie wodne: Trzcina na rzece Wel i Lorki na rzece Bałwanka,
- według informacji przekazanych przez Gminę w 2015 roku na terenie gminy powstała farma fotowoltaiczna o mocy 0,9 MW. w miejscowości Mroczo o mocy 0,9 MW;
- na terenie gminy planowana jest budowa 9 turbin wiatrowych o mocy 2,5 MW każda, oraz 3 turbin 2 MW.

W celu osiągnięcia celów, tym samym poprawy sytuacji, zaproponowano w Planie szereg **działań o charakterze naprawczym** (lista projektów - tabela nr 28 projektu dokumentu): wymienione tam konkretne zadania dotyczą następujących obszarów:

- **termomodernizacja, monitoring zużycia nośników energetycznych, modernizacja oświetlenia;**
- **odnawialne źródła energii** (Elektrownia wiatrowa 9 x 2,5MW (Boleszyn, Świniarc, Zwiniarz, Mroczo, Elektrownia wiatrowa - 3 x 2MW (Kuligi, Grodziczno);
- **gospodarka wodno-ściekowa** (modernizacja sieci, budowa lokalnych oczyszczalni ścieków wraz z kanalizacją zbiorczą);
- **transport** (budowa i przebudowa dróg gminnych);
- **działania edukacyjne i prewencyjne.**

Analizując ich zakres należy stwierdzić, że większość planowanych przez gminę działań posiada charakter **inwestycyjny**; zaplanowano również tzw. działania „miękkie”, **nieinwestycyjne** (działania w obszarze dokumentów, edukacji i promocji). Szczegółowy zakres działań przedstawiono w rozdziale VIII (podrozdział 3, tabela nr 28) dokumentu *Harmonogram działań*, w którym przedstawiono proponowany w latach do roku 2020 zakres **działań/zadań** wynikający z analiz dokonanych w niniejszym Planie Gospodarki Niskoemisyjnej. Wszystkie przedstawione zadania zostały przewidziane w wieloletniej prognozie finansowej.

W tabeli nr 27 przedstawiono szacowany efekt redukcji CO₂ dla analizowanych wariantów.

W zakresie OZE:

W aspekcie przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną pożądanym na terenie Gminy jest przede wszystkim rozwój mikroinstalacji OZE, które będą zastępować tradycyjne źródła energii (zwłaszcza ciepłej, ewentualnie energii chłodu) oraz wspomagać miejscową produkcję energii elektrycznej, a tym samym ograniczać emisję dwutlenku węgla. Rozwój mikroinstalacji OZE ma na celu przede wszystkim zaspokojenie lokalnego zapotrzebowania na energię, podczas gdy większe instalacje produkują energię głównie do większej sieci. Priorytetem Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy powinno być przede wszystkim ograniczenie zużycia energii finalnej i wzrost wykorzystania OZE po stronie popytu generowanego przez użytkowników w Gminie, a zatem energii trafiającej bezpośrednio do obiektów w Gminie – w tym kontekście pożądanym jest rozwój mikroinstalacji OZE. Spowoduje on jednocześnie dalszy wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w produkcji energii finalnej na terenie Gminy. W zakresie dużych OZE działania samorządu gminnego powinny skupić się na właściwym planowaniu przestrzennym, uwzględniającym z jednej strony potrzeby w zakresie energetyki, a z drugiej potrzeby ochrony przestrzeni Gminy, jej walorów środowiskowych i krajobrazowych oraz warunków życia ludzi przed negatywnym wpływem dużych instalacji OZE. Zagadnienie powinno być przedmiotem analiz przestrzennych na etapie sporządzania dokumentów planowania przestrzennego Gminy.

Realizacja celów powinna spowodować:

- zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego odbiorców gminy,
- ograniczenie emisji CO₂ oraz emisji zanieczyszczeń z instalacji wykorzystywanych na terenie gminy, a także emisji pochodzącej z transportu,
- zwiększenie wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych,
- zwiększenie efektywności wykorzystania/wytwarzania/dostarczania energii,
- rozwój systemów zaopatrzenia w energię zmniejszających występowanie niskiej emisji zanieczyszczeń (w tym emisji pyłów),
- poprawę ładu przestrzennego, rozwój zrównoważonej przestrzeni publicznej,
- realizację wzorcowej roli sektora publicznego w zakresie oszczędnego gospodarowania energią,

- zwiększenie świadomości mieszkańców dotyczącej ich wpływu na lokalną gospodarkę eko-energetyczną oraz jakość powietrza,
- promocję i realizację wizji zrównoważonego transportu - z uwzględnieniem transportu publicznego, indywidualnego i rowerowego,
- promocję efektywnego energetycznie oświetlenia.

Przedstawiony projekt stanowi długoterminową strategię działania gminy, zawierająca skonkretyzowane zadania, których realizacja powinna pozwolić na osiągnięcie przyjętego przez samorząd lokalny celu w zakresie redukcji emisji CO₂. Ponadto, definiuje on konkretne środki służące osiągnięciu tego celu wraz z ich ramami czasowymi. Zapewnienie rozwoju gospodarki niskoemisyjnej jest bardzo ważnym aspektem w polityce gminy jak i całego kraju. Ograniczenie niskiej emisji przyczynia się w znacznym stopniu do zmniejszenia się poziomu negatywnego oddziaływania sektorów gospodarczych na społeczeństwo i środowisko naturalne oraz zwiększenie komfortu życia mieszkańców.

Do projektu niniejszego dokumentu organ opracowujący, stosownie do wymogów prawa sporządził i załączył **Prognozę oddziaływania na środowisko**. Załączona Prognoza wypełnia kryteria formalne i oraz na poziomie bardzo ogólnym merytoryczne nałożone w art. 51 ust. 2 ww. ustawy, w zakresie zawartości prognozy oraz wcześniejszego uzgodnienia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie.

W dokumencie dokonano na poziomie ogólnym:

- identyfikacji potencjalnych oddziaływań na środowisko w wyniku realizacji zapisów Planu,
- oceniono stopień natężenia tych oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska w zestawieniu opisowym i tabelarycznym, grupując efekty pozytywne, negatywne i neutralne, brak oddziaływania, oddziaływanie (na etapie budowy, eksploatacji, likwidacji),
- dokonano oceny stopnia uwzględnienia zagadnień ochrony środowiska w projekcie,
- oceniono potencjalne skutki dla środowiska w przypadku wdrożenia *działań* lub w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu (zaniechanie projektu).

W Prognozie przeanalizowano skutki dla środowiska w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko realizacji postanowień projektowanego dokumentu. Wyniki potencjalnych oddziaływań zaprezentowano w zestawieniu opisowym i tabelarycznym, w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska.

Z uwagi na charakter dokumentu, załączona prognoza dotyczy potencjalnego oddziaływania w odniesieniu do celów i postanowień dokumentu i z tego względu posiada dość ogólny charakter, ukierunkowany na przyjęte cele dokumentu. W przypadku konkretnych przedsięwzięć (wymienionych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213, poz. 1397, z późn. zm.), dla których przeprowadzenie procedury oceny oddziaływania na środowisko będzie obowiązkowe lub zostałyby nałożone postanowieniem o obowiązku ooś, a co za tym idzie sporządzeniem raportu oddziaływania na środowisko, o możliwości realizacji inwestycji przesądza w ostateczności wyniki dokonanej oceny oraz ustalone na jej podstawie warunki realizacji, zapisane i skonkretyzowane w decyzji środowiskowej, która wydawana jest po uprzednim uzgodnieniu z właściwymi organami, wymienionymi w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Odnosząc się do działań termomodernizacyjnych budynków, koniecznym jest uwzględnienie **ochrony gatunków ptaków**, np. jerzyka (*Apus, apus*), który podlega ochronie gatunkowej ściślej na mocy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2014 r., poz. 1348). Prace modernizacyjne mogą być powodem zniszczenia jego naturalnego siedliska, (którym są szczeliny i stropodachy budynków mieszkalnych). Powyższe prace (zwłaszcza, że często niezgodnie z wymaganiami prawa, wykonywane są w okresie lęgowym ptaków), są także zagrożeniem dla innych gatunków, np. wróbel domowy, kawka, pustułka, gołąb miejski, jak również niektórych gatunków nietoperzy. Wszelkie działania związane z wykonywaniem inwestycji modernizacyjnych powinny odbywać się w zgodzie z przepisami prawa z zakresu ochrony środowiska, w szczególności z art. 52 ust. 1 ustawy ust. z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1651), który wprowadza określone zakazy w stosunku do zwierząt objętych ochroną (np. zabrania się umyślnego ich zabijania, niszczenia ich jaj i postaci młodocianych, niszczenia ich siedlisk, a także płoszenia i niepokojenia).

Należy zaznaczyć, że oddziaływania na środowisko (w tym negatywne) nie będą bezpośrednio wynikiem wdrożenia *Planu*, lecz skutkiem realizacji przedsięwzięć podejmowanych przez władze gminy/miasta lub przedsiębiorców/inwestorów.

Problemem bardzo istotnym jest **niska emisja**, będąca skutkiem spalania paliw stałych różnego pochodzenia w indywidualnych kotłowniach (często bez jakichkolwiek filtrów), powodująca, że tło zapylenia pyłem najdrobniejszym i zarazem najbardziej szkodliwym, pozostaje wysokie. Jednym z celów ekologicznych zapisanych w programach z zakresu ochrony środowiska (w tym między innymi Programach Ochrony Środowiska oraz innych dokumentach strategicznych) jest dążenie do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń oraz

emisji niskiej z kotłowni i indywidualnych źródeł ciepła. Słusznym założeniem w opisanej sytuacji jest postulowanie, aby dokonywano wymiany kotłów węglowych na gazowe i olejowe. Nowe obiekty powinny zostać wyposażone w paleniska i kotłownie opalane paliwami ekologicznymi, takimi jak biomasa, drewno, pelety, zrębki, słoma, a w istniejących należy systematycznie eliminować paliwo węglowe. Osiągnięciu wskazanego celu powinny służyć działania, polegające, między innymi, na modernizacji kotłowni i indywidualnych źródeł ciepła, wymianie kotłów i instalacji centralnego ogrzewania, zmianie nośników energii, stosowanie paliw dobrej jakości z atestem, sukcesywne podłączanie do sieci ciepłowniczej, rozbudowa instalacji grzewczej o kolektory słoneczne i pompy ciepła.

Należy też zwrócić uwagę na konieczność powiązania powyższych zagadnień z **procedurami planistycznymi**, zwłaszcza z planami zagospodarowania przestrzennego, stanowiącymi akty prawa miejscowego, co zostało uczynione. W uchwałach w sprawie planów, w zakresie zagadnień dotyczących ochrony środowiska oraz zaopatrzenia w ciepło, należałoby każdorazowo wskazywać na konieczność stosowania ekologicznych źródeł ciepła. Warto byłoby także uwzględnić sytuację w przypadku braku mpzp; wówczas, wydawane decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, powinny uwzględniać dla nowego budownictwa aspekt ekologiczny, polegający na wprowadzaniu nowoczesnych, nie zanieczyszczających środowiska systemów grzewczych, wykorzystujących paliwo gazowe, olej opałowy, energię elektryczną, energię odnawialną. Istotne znaczenie posiada problem wykorzystywania odpadów (głównie przez osoby fizyczne, mieszkańców domów jednorodzinnych) do ogrzewania pomieszczeń, co odczuwalne jest przede wszystkim w sezonie grzewczym. Spalanie odpadów w najczęściej niskosprawnych piecach i kotłach (szczególnie tworzyw sztucznych, gum, opon, odpadów drewna impregnowanego niebezpiecznymi substancjami) powoduje emisję pyłów, tlenków azotu, dwutlenku siarki, tlenków węgla, metali ciężkich.

W tym miejscu zaznaczyć należy, że zagadnienie to uwzględniono też w „Regionalnym Programie Operacyjnym Warmia i Mazury na lata 2014-2020”, w którym przyjęto 11 osi priorytetowych oraz **10 celów tematycznych**, w tym również związanych bezpośrednio z ochroną środowiska: **wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach; promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem; zachowanie i ochrona środowiska oraz promowanie efektywnego gospodarowania zasobami.**

Odnosnie oddziaływania na środowisko OZE:

Analizując ekologiczne aspekty rozwoju energetyki odnawialnej (zwłaszcza dużych obiektów) można stwierdzić, że stanowią one również obiekty oddziaływania na środowisko, przy czym skala tych oddziaływań zależna jest od rodzaju źródła oraz jego lokalizacji. Wydaje się zatem, że jednym z kierunków w strategii obniżenia energochłonności procesów wytwarzania energii i jej przesyłania jest generacja rozproszona, tj. budowa lokalnych, małych źródeł energii produkujących, zarówno energię elektryczną, jak i ciepło na potrzeby lokalne, nie wymagające przesyłania jej na duże odległości. Pozyskiwanie energii z OZE nie wyeliminuje energetyki konwencjonalnej, natomiast może być istotnym elementem wspomagającym produkcję energii.

Koniecznym postulatem, jest uwzględnienie w działaniach gminy zagadnienia **ekoedukacji** społeczeństwa, której pozytywnym efektem może być zwiększenie świadomości społecznej w zakresie konieczności oszczędzania energii zarówno przez osoby prywatne, jak też spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe oraz inne podmioty. Efektem edukacji oraz działań informacyjnych, promujących oszczędność energii będzie również racjonalizacja użytkowania energii. Powyższe działanie jest też zgodne z wymogiem art. 18 ust. 1 pkt 4 ustawy Prawo energetyczne, który nakazuje gminie promocję rozwiązań zmniejszających zużycie energii na obszarze gminy.

Na terenie słabo zurbanizowanych obszarów (szczególnie wiejskich) ogromną rolę powinna spełnić oddolna **lokalna inicjatywa obywatelska budowy nowoczesnej gminnej infrastruktury energetycznej, np. Gminnych centrów energetyki odnawialnej, gminnych mikrosieci, gminnych obywatelskich inicjatyw energetycznych tworzenie spółdzielni energetycznych.**

Program Gospodarki Niskoemisyjnej powinien obejmować trzy podstawowe nurty:

1. Poprawy efektywności energetycznej.
2. Rozwoju rozproszonych, niskoemisyjnych źródeł energii w wersjach:
 - gminnych centrów energetyki niskoemisyjnej,
 - prosumenckich źródeł energii.
3. Rozwoju Inteligentnych Sieci wraz z całym zapleczem usługowo-logistyczno-operacyjnym na podstawowych poziomach napięć: niski i średnim.

Istotne znaczenie ma model energetyki prosumenckiej oraz uwarunkowania regulacyjno-prawne dedykowane dla energetyki rozproszonej i rozwiązań prosumenckich W dniu 11 września 2013 roku weszła w życie nowelizacja ustawy - Prawo energetyczne, która została wprowadzona ustawą z dnia 26 lipca 2013 roku (o zmianie ustawy Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw, zwana potocznie „małym

trójpakiem”). W ramach nowelizacji wprowadzono m.in. dwie nowe, następujące definicje powiązane z koncepcją prosumenta:

- **mikroinstalacja** - odnawialne źródło energii, o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej nie większej niż 40 kW, przyłączone do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym niższym niż 110 kV lub o łącznej mocy zainstalowanej cieplnej nie większej niż 120 kW;

- **mała instalacja** - odnawialne źródło energii, o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 40 kW i nie większej niż 200 kW, przyłączone do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym niższym niż 110 kV lub o łącznej mocy zainstalowanej cieplnej większej niż 120 kW i nie większej niż 600 kW.

Zgodnie z nowym brzmieniem art. 7 ust. 8 pkt 3 lit. b ustawy Prawo energetyczne za przyłączenie mikroinstalacji do sieci dystrybucyjnej elektroenergetycznej nie pobiera się opłaty. Dodatkowo w przypadku, gdy podmiot ubiegający się o przyłączenie mikroinstalacji do sieci dystrybucyjnej jest przyłączony do sieci, jako odbiorca końcowy, a moc zainstalowana mikroinstalacji, o przyłączenie, której ubiega się ten podmiot, nie jest większa niż określona w wydanych warunkach przyłączenia, przyłączenie do sieci odbywa się jedynie na podstawie zgłoszenia przyłączenia mikroinstalacji.

Wiele Gmin zakłada realizację MTW, tj. rozwój małych turbin wiatrowych (MTW), wykorzystywanych na potrzeby własne właściciela, m.in. do oświetlenia domów, pomieszczeń gospodarczych, ogrzewania.

Reasumując powyższe:

Zadania przewidziane do realizacji w niniejszym Planie są w ogólnych zarysach spójne z celami zawartymi w dokumentach, dotyczących tych zagadnień i opracowanych na różnych szczeblach administracyjnych.

Realizacja Planu odbywać się będzie poprzez stałe dążenie do wykorzystania **niskoemisyjnych źródeł energii**, poprawę **efektywności energetycznej** istniejących źródeł ciepła, termomodernizację budynków, przyczyniającą się do zmniejszenia zużycia paliw oraz dążenie do wykorzystania OZE. Może to skutkować ograniczeniem tzw. *niskiej emisji* i lokalnej poprawie jakości powietrza (szczególnie w sezonie grzewczym), ograniczenia strat energii elektrycznej, przez co zmniejszy się zapotrzebowanie na kopalne zasoby energii oraz emisję gazów do atmosfery. Należy stwierdzić, że wszelkie działania zmierzające do racjonalizacji użytkowania ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych stanowią nie tylko słuszny kierunek, ale również są wymogiem przepisów prawa. Z punktu widzenia zrównoważonego rozwoju, zasadnicze znaczenie będzie posiadało zintegrowanie polityki środowiskowej gminy/miasta z przyjętą polityką energetyczną, oraz wytyczenie takich kierunków rozwoju branży energetycznej, które spełnią wymagania ekologiczne w związku z wprowadzaniem systemem certyfikatów pochodzenia energii, ale jednocześnie nie spowodują nadmiernego wzrostu cen jej nośników.

Analizując niniejszy projekt Planu, należy uznać, że wpisuje się on w cele zawarte w dokumentach strategicznych, opracowanych na poziomie krajowym oraz wojewódzkim. Mając na uwadze, że gmina, opracowując niniejszy Plan podjęła wyzwanie, dotyczące sukcesywnego ograniczenia niskiej emisji, dzięki czemu wpłynie korzystnie na wiele aspektów środowiskowych, projekt planu należy ocenić pozytywnie.

Projekt ww. dokumentu został oceniony pod kątem formalnym oraz merytorycznym wyłącznie w zakresie oddziaływania założeń i celów dokumentu oraz zadań w nim zawartych na środowisko.

Wymagania zawarte w regulaminie Konkursu nr 2/POIiŚ/9.3/2013, lub też innych regulaminach (zależnie od wybranych źródeł finansowania) w tym prawidłowość przyjętej metodologii, wybór roku bazowego, opracowanie metodyki pozyskiwania danych i obliczania wielkości emisji, a także obliczenia spodziewanych efektów nie należą wprost do analizy dokonywanej w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (jest to rola instytucji zarządzającej i wdrażającej).

Działania przewidziane w „Planie” mogą być finansowane ze środków zewnętrznych i własnych gminy. Środki na realizację powinny być zabezpieczone głównie w programach krajowych i europejskich, a we własnym zakresie – konieczne jest wpisanie działań długofalowych do wieloletnich planów inwestycyjnych oraz uwzględnienie wszystkich działań w corocznym budżecie Gminy. Przewiduje się pozyskanie zewnętrznego wsparcia finansowego (w formie bezzwrotnych dotacji i preferencyjnych pożyczek) dla prowadzonych działań.

UWAGI:

Przed ostatecznym przyjęciem dokumentu, tutejszy organ proponuje rozważenie i wykorzystanie poniższych uwag i sugestii w celu wzmocnienia wartości merytorycznej dokumentu i Prognozy:

- do opinii przedstawia się projekt dokumentu, jednakże przedłożonej wersji elektronicznej nie można uznać za projekt lecz **roboczą wersję**, wymagającą uzupełnienia i korekt; uzupełnić informacje na stronie np. 9,10, 105 projektu dokumentu, które są niekompletne (dotyczą budowy dróg, gazociągu i gospodarki odpadami-akapity wyróżnione kolorem żółtym); w wersji elektronicznej dokumentu, załączonej do zaopiniowania, w wielu innych miejscach poszczególnych rozdziałów również pozostały w tekście wyróżnienia (kolor żółty, kolor różowy), co należy wyjaśnić, nie jest bowiem wiadomym, czy są celowe zamierzenia autora, czy też treści przeznaczone do ostatecznej weryfikacji/poprawy; wersja

elektroniczna zawiera też wiele znaków zapytania i wątpliwości wyrażonych przez autorów opracowania, co utrudnia organowi wydanie opinii (należy zaznaczyć, że wersja papierowa i elektroniczna muszą być ze sobą zgodne);

- poprawić na stronie 108 projektu dokumentu informację dotyczącą Strategii – obowiązuje Strategia przyjęta Uchwałą Nr XXVIII/553/13 Sejmiku Województwa Warmińsko - Mazurskiego z dnia 25 czerwca 2013 r. w sprawie przyjęcia **Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025**; w Strategii tej przyjęto nowe cele;
- na stronie 50 Prognozy zawarto stwierdzenie, że PGN jest dokumentem o charakterze informacyjnym, co nie jest zasadne; **jest to plan, który gmina opracowuje w celu realizacji w przyjętym przedziale czasowym określonych zadań, aby osiągnąć założone cele i uzyskać założone rezultaty**;
- na stronie 47 Prognozy, w tabeli nr 6, w poz. nr 1 wskazano jako działanie zaradcze *Niedostateczne środki finansowe w budżecie Gminy na realizację działań zawartych w Planie*-nie jest ono adekwatne do rodzaju ryzyka wymienionego w poz. 1.(działaniem takim mogłyby być warsztaty edukacyjne, szkolenia, akcje promujące itp.); należy też zauważyć, że to samo działanie zaradcze wymieniono jako ryzyko w poz. nr 2, co nie jest zasadne;
- w Prognozie uwzględniać działania w kierunku zmniejszenia niskiej emisji w **planowaniu przestrzennym**, poprzez stosowanie zapisów w mpzp o konieczności stosowania źródeł ciepła wykluczających niską emisję; w uchwałach w sprawie planów, w zakresie zagadnień dotyczących ochrony środowiska oraz zaopatrzenia w ciepło, należałoby każdorazowo wskazywać na konieczność stosowania ekologicznych źródeł ciepła. Warto byłoby także uwzględnić sytuację w przypadku braku mpzp; wówczas, wydawane decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, powinny uwzględniać dla nowego budownictwa aspekt ekologiczny, polegający na wprowadzaniu nowoczesnych, nie zanieczyszczających środowiska systemów grzewczych, wykorzystujących paliwo gazowe, olej opałowy, energię elektryczną, energię odnawialną (częściowo zagadnienie to omówiono w projekcie dokumentu);
- w Prognozie zabrakło rozwinięcia tematyki, dotyczącej oddziaływania energetyki wiatrowej na środowisko; w przypadku gminy Grodziczno, która zamierza realizować na swoim terenie takie inwestycje, zagadnienie to powinno zostać omówione szerzej; należałoby również podać informacje, w jakich obrębach planowane są inwestycje, czy tereny przeznaczone są do studium na taką działalność, czy opracowane są mpzp, czy potencjalni inwestorzy uzyskali już wymagane prawem decyzje itp.
- wskazać na Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego, przyjęty **Uchwałą Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego nr VII/164/15 z dnia 27 maja 2015 roku**, gdzie poczyniono zapisy dotyczące **zasad i uwarunkowań lokalizacyjnych elektrowni wiatrowych-rozdział 2.7.5.**;
- w odniesieniu do form ochrony przyrody należałoby podać akty o ich utworzeniu, a przede wszystkim zakazy, które obowiązują w celu ich ochrony;
- w Prognozie, w aspekcie oddziaływania na zabytki, stanowiące element środowiska w rozumieniu ustawy ooś, zwrócić uwagę na coraz częstszy proceder występowania z wnioskami o wykreślenie z rejestru zabytków lub gminnej ewidencji zabytków, tych obiektów zabytkowych, które przeznaczone są do termomodernizacji (w celu ominięcia skomplikowanej procedury uzyskiwania zgody konserwatora zabytków);
- wskazać na **Krajowy Program Ochrony Powietrza** (wersja II-poprawiona) - obowiązuje od 1 października 2015 r. Jest średniookresowym dokumentem planistycznym, który stanowi element spójnego systemu zarządzania ze średniookresową Strategią „*Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.*” przyjętą uchwałą Nr 58 Rady Ministrów z dnia 15 kwietnia 2014 r. (Dz. U. z 2014 r. poz. 469). Cel 3 Strategii „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko” (BEIŚ) *Poprawa stanu środowiska i Kierunek Interwencji 3.3. Ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki, stwierdza konieczność* przygotowania Krajowego Programu Ochrony Powietrza, wyznaczającego główne cele do realizacji w programach ochrony powietrza na szczeblu **regionalnym i wojewódzkim**;
- wskazać na zmiany w przepisach prawa - 6.10.2015 roku prezydent podpisał nowelizację ustawy Poś, tzw. ustawę **antysmogową**, która umożliwi m.in. zastosowanie **na szczeblu lokalnym** prawnych narzędzi poprawy jakości powietrza (nie nakazuje, a jedynie daje możliwość wprowadzenia zakazu palenia węglem oraz wyznaczenia standardów technicznych kotłów),
- na stronie 7 Prognozy wymieniono nieobowiązujący już dokument Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Grodziczno na lata 2004 – 2007 z perspektywą na lata 2008 – 2011- uchwały w sprawie przyjęcia gminnych planów gospodarki odpadami zostały uchylone ustawą z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, a jedynym obowiązującym dokumentem jest Plan zagospodarowania przestrzennego województwa

warmińsko-mazurskiego, przyjęty Uchwałą Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego nr VIII/164/15 z dnia 27 maja 2015 roku;

- na stronie 21 i 22 Prognozy wymieniono dokumenty (Gminna Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Grodziczno na lata 2008 - 2013, Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Grodziczno na lata 2007 - 2013, Program Ochrony Środowiska Gminy Grodziczno na lata 2004 - 2007 z perspektywą na lata 2008 - 2011); wszystkie dokumenty praktycznie **utraciły swoją aktualność** (na co oczywiście autorzy Prognozy nie mają wpływu) jednak w Prognozie warto byłoby wykazać jako jeden z problemów przy jej sporządzaniu, ze wskazaniem na potrzebę opracowania przez gminę nowych dokumentów (lub ich aktualizacji), tym samym dostosowania do wymagań obecnie obowiązujących przepisów i wytycznych; w tym miejscu wskazane jest zauważyć, że na stronach MŚ zamieszczono aktualne **wytyczne do opracowywania programów ochrony środowiska** (z 02 września 2015 r.);
- wymienione na stronie 62 projektu dokumentu rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 3 marca 2008 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu zostało uchylone – **obowiązuje rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu** (Dz.U. 2012 nr 0 poz. 1031 2012.10.03);
- rozdział dotyczący stanu czystości powietrza atmosferycznego należy uzupełnić, wskazując czy na terenie gminy stwierdza się okresowo przekroczenia poziomu dopuszczalnego benzo(a)pirenu (lub też innych substancji emitowanych do powietrza);
- należy też przywoływać odpowiednie publikatory, np. jednolite tekstu ustaw (ze zmianami), w przypadku jeżeli zostały one ogłoszone, ponieważ tylko w takim tekście uwzględniane są najbardziej aktualne wymagania prawne,
 - ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej (Dz. U. 2011 nr 94 poz. 551),
 - ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz.U. 2013, poz. 1409).

Uzasadnienie

Pismem z 11 grudnia 2015 r., znak: GK.6220.14.2015 (data wpływu do RDOŚ w Olsztynie 14.12.2015 r.), przedłożonym przez Wójta Gminy Grodziczno, zwrócono się do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie w sprawie wydania opinii, wymaganej w ramach strategicznych ocen oddziaływania na środowisko do projektu dokumentu: ***Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Grodziczno***.

Opinia niniejsza wymagana jest z mocy art. 54 ust.1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235, z późn. zm.) na podstawie którego organ opracowujący projekt dokumentu wymagający **strategicznej oceny oddziaływania na środowisko** poddaje projekt, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, opiniowaniu przez właściwe organy. Z mocy art. 57 ww. ustawy, organem opiniującym właściwym w przedmiotowej sprawie jest regionalny dyrektor ochrony środowiska. W związku z powyższym Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie przedkłada niniejszą opinię do ewentualnego wykorzystania zgodnie z art. 55.1. powyższej ustawy. Nadmieniam, że opinia wydawana w ramach strategicznych ocen oddziaływania na środowisko, wyrażana jest przez organ w formie zwykłego pisma i nie posiada charakteru wiążącego dla organu opracowującego projekt dokumentu (wnioskodawcy), jednakże, zgodnie z art. 55 ww. ustawy, wnioskodawca bierze ją pod uwagę ustalając jego ostateczną wersję.

p.o. REGIONALNEGO DYREKTORA
OCHRONY ŚRODOWISKA
w Olsztynie

Agata Mozdierz

Otrzymują: (za dowodem doręczenia) - **poczta**

1. Wójt Gminy Grodziczno, Grodziczno 17A, 13-324 Grodziczno
2. A/a